

Dan 28. september se je od nekdaj na Češkem slavil kot narodni praznik, posebno pa letos, ko je ves narod slavil tisočletnico smrti sv. Vaclava. Lobanjo svetnikovo so ovenčali z zlatim diademom in poleg njegove kapele se dviga danes v Prahi sredi kraljevskih gradov na Hradčanih cerkev, ki je ena najlepših in največjih umetniških zgradb te vrste v Evropi.

Tako je češkoslovaški narod dostojno proslavil tisočletnico svojega patrona in pred njegovim veličastnim spomenikom na Vaclavskem trgu, ki je največji v Prahi, prisegel v njegovem imenu zvestobo svoji narodni državi.

S. K.:

Afriški lovec pripoveduje . . .

Se srečamo bivola — samotarja, je to pogosto prav neprijetna zadeva. Ti stari samotarji so navadno veliki zlobneži. Domačini — zamorci pravijo, da so te živali tako hudobne, da jih niti črede ne trpijo v svoji sredi in da napadajo vse, kar jim pride nasproti.

Lovec, ki je potoval po Afriki in je slučajno naletel na čredo podivjanih bivolov, pripoveduje, kako sramotno je moral bežati pred pobesnelimi zvermi. Zgodilo se je pa to takole:

»Bilo je v času deževne dobe. Neznosna, težka vročina je neusmiljeno žgala, kar je bilo pač še za afriške zadeve malo preveč. Solnce je pripekalo na razsušena tla, kakor da bi hotelo požgati in uničiti vse, kar ima življenje v sebi. Nad brezkončno ravanjo, ki je bila videti kot gladko jezero, kjer je rastla borna, sivorumena trava, je plaval modrikastobel dim, da se ni videlo v daljavo. Od najbližjih gričev sem opazil samo vijoličaste sence, ki so visele, tako se mi je zdelo, visoko na nebu kot bi bile odrezane od horizonta. In nebo! Bilo je kot žareče železo, kot žareče kovinsko morje. Jemalo je vid, da nisem mogel pogledati kvišku.

Pet zamorcev sem imel s seboj. Zvestega Sama, svojega slugo, malega Belija, ki je znal tako dobro kuhati, in še tri, ki so mi nosili prtljago. Da bi ušli žarkom pekočega solnca, smo se umaknili na rob gozda in napravili šotor pod prvimi drevesi, prav tam, kjer se je pričnjal senca, kjer je bilo prijetno in hladno. Beli je sedel ob ognju, ki ga je napravil malo v stran, in nam je kahal kavo. Ostali trije so brezbrizno sedeli okoli njega, tako leni in zaspani od vročine, da ne bi napravili niti koraka več.

Nenadoma stopi Sam bliže, dvigne roko in pravi: »Gospod, bivoli v travli!« Neprijetno mi je bilo, da me je motil pri počitku, in odgovoril sem mu: »Pusti jih, Sam, saj imamo še dovolj mesa!« »Bivoli, gospod!« Tedaj sem se ozrl. Na od vročine migljajoči ravani sem zagledal premikajoče se živali. Zdelo se mi je, kot bi ležala v oddaljenosti treh do štirih kilometrov velikanska, temnorjava kepa. Posamezne ptice so letale nad njo. Vzel sem daljnogled. Sedaj sem šele opazil, na kaj misli moj ostrogledi Sam. Tam, kjer je gozd na pravljajal okrogel ovinek, se je lesketalo in blestelo kot zlate kresnice. Vzplamtelo je, zopet ugasnilo in postajalo vedno večje. Trepetalo je kot zlato v solncu in prihajalo bliže in bliže. Modre tenčice in beli oblaki so plavali nad to igro in so naraščali od minute do minute. »Trava goril!« reče Sam in postane nemiren.

Pastirji ondotnih pokrajin večkrat zažgejo v hudi suši stepe, da po prvem dežju trava bolje raste in da boljšo pašo. Pa tudi zato, da prepodijo črede bivolov, da ne bi s svojimi slabimi, nedružabnimi lastnostmi razpršili njihovih lastnih čred goveje živine.

Tedaj zavpije Sam; še nikoli ga nisem videl v takem strahu, in me prime za roko. »Bežati, gospod! Hitro bežati!«

Bivoli so se splašili. Ogenj, predvsem dim, ki jim je pihal nasproti, jih je dosegel. Nekaj časa so se mešali med seboj, nato se je pa cela čreda spustila v dir, vsem na čelu bivolvodnik. S poševno proti zemlji obrnjenimi rogovi, z visoko v zrak zavihanimi repi je divjala čreda baš nam nasproti. Prav za prav je bil pogled na pobesnele živali diven in napad konjenice, ki dirja v najhujšem diru proti sovražniku, je le otroška igra napram tem podivjanim živalim. Grmelo je kot bi divjala najhujša nevihta. Videl sem samo morje skakajočih, sivorjavih hrbtov, prepletenih z ostrimi rogovi in vihrajočimi repi in slišal njih rjojenje... silno rjojenje...

Beli je pustil svojo kuhinjsko opravilo in kuhanje in je bil takoj na prvem drevesu, uren kot opica. Nosači so pa vpili in plezali za njim.

Sicer nisem bil slab telovadec, toda Sam mi je moral pomagati; nisem mogel tako hitro na drevo kot ostali. Ves obupan in v strahu sem se oprijel najbližje veje in se potegnil kvišku v varno zavetje. Nisem še dobro sedel, že je divjala čreda pod nami...

Postalo je zopet mirno, tiho. Ogenj v gozdu se ni mogel razširiti in je ugasnil, ker je bila trava še sočna in jo solnce ni moglo posušiti. Pekoč dim nas je objel. Iz dalje v gozdu smo pa slišali še bobnenje in peketanje oddaljujoče se podivjane črede.

Ko smo splezali z dreves, smo šele videli, kakšni nevarnosti smo ušli. Skoraj vsa prtljaga je bila uničena. Zaboj s konzervami je bil popolnoma pohojen in vsebina pločevinastih škatel je močila zemljo. Belijev lonc za kuhanje je bil stisnjen in tenek kot kos lepenke. Moji zamorci so se tresli kot šiba na vodi, sam pa nisem vedel, ali bi se smejal ali jezil nad tem, da me je čreda bivolov pognala v beg. Moji zapiski so ostali deloma nepoškodovani; tudi svojo puško sem našel nedotaknjeno pod drevesom, na katerem sem sedel. Če bi streljal na te pobesnele živali, bi mi prav nič ne koristilo; še opazili tega ne bi.

Danes se smejem svojemu doživljanju, takrat pa mi ni bilo posebno prijetno. Če ne bi bilo dreves, ki so bila naša edina rešitev, gotovo ne bi bil več med živimi. Od nas vseh ne bi ostala cela najbrž niti ena sama kost...«

P.:

Živalska in človeška krila.

v pradavnih časih so ljudje sanjali o tem, kako bi se dalo posnemati letanje žuželk in ptičev. Starogrška bajka o Dedalu in Ikaru nam kaže, kako zelo so si ljudje že tedaj želeli, da bi letali po zraku. Zgodovina nam pripoveduje, da so si v teku stoletij marsikateri pogumni, a nevedni iznajditelji pritrdili enako kot junaka grške bajke krila iz ptičjih peres na roke ter skočili iz visokih poslopij ali strmih skal v globočino, misleč, da bodo z mahanjem kril odleteli v zrak kot ptiči. Večina njih se je pri takšnih poskusih pobila.

Misel, spremeniti letečega zmaja, s katerim se igrajo otroci, v letalo, ki bi bilo v stanu prevažati po zraku ljudi, ni tako nova kot navadno ljudje mislijo. Slavni italijanski slikar Leonardo da Vinci,